

Ο.Λ.Μ.Ε.

Ερμού & Κορνάρου 2

ΤΗΛ: 210 32 30 073 – 32 21 255

www.olme.gr

e-mail: olme@otenet.gr

Αθήνα, 8/09/2026

ΑΠΟΦΑΣΗ 22^{ου} ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Οι σχολικές εκδρομές είναι θέμα παιδείας

Αυτή την περίοδο διεξάγεται συζήτηση για το θέμα των σχολικών εκδρομών. Για το αναγκαίο θεσμικό πλαίσιο, για τις ευθύνες των εκπαιδευτικών, κ.α. Το ζήτημα-δυστυχώς- προσφέρεται για κακή δημοσιότητα και χαρακτηρίζεται επίσης από την προσπάθεια του Υπουργείου Παιδείας, της κυβέρνησης συνολικότερα, να παρουσιάσουν το θέμα των σχολικών εκδρομών κατά βάση ως ζήτημα ασφάλειας και όχι συνολικότερα ως ζήτημα ευθύνης της πολιτείας να υπάρχουν όλες οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την ένταξη των εκδρομών στο απαραίτητο διαπαιδαγωγικό πλαίσιο ενός σχολείου που στόχο του θα θέτει να μορφώνει ολόπλευρα, να μην αποκλείει παιδιά, να φέρνει σε επαφή τις μαθήτριες και τους μαθητές με όλο τον πολιτιστικό και φυσικό πλούτο της ανθρωπότητας, της χώρας μας.

Άρα, θεωρούμε ότι ο παιδαγωγικός χαρακτήρας, τα θέματα της ασφάλειας των μαθητών και οι ευθύνες των εκπαιδευτικών συνδέονται και με τον προσανατολισμό και τον τρόπο υλοποίησης των εκδρομών.

Οι εκδρομές είναι μια αναγκαία, εναλλακτική εκπαιδευτική-παιδαγωγική διαδικασία για όλους τους μαθητές και λειτουργούν ως αναπόσπαστο τμήμα της πάγιας εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Είναι αλήθεια ότι το τελευταίο διάστημα έχουν αυξηθεί επικίνδυνα τα περιστατικά σε σχολικές εκδρομές της Δευτεροβάθμιας που αναδεικνύουν και τη γύμνια του θεσμικού πλαισίου σε σχέση με την ασφάλεια των μαθητών και την οριοθέτηση της ευθύνης των εκπαιδευτικών. Είναι δεδομένο ότι κάτι πρέπει να αλλάξει, ώστε να διαφυλαχθεί και ο παιδαγωγικός και πολιτισμικός χαρακτήρας των εκδρομών και τα δικαιώματα των συναδέλφων.

Βελτιώσεις πρέπει να γίνουν και στο κομμάτι της ευθύνης των εκπαιδευτικών, οι οποίοι, μολονότι αντικειμενικά είναι αυτοί που συνοδεύουν και ελέγχουν την εκδρομική διαδικασία, δεν μπορεί με έναν απόλυτο τρόπο να θεωρούνται νομικά και ποινικά υπεύθυνοι για ο,τιδήποτε συμβεί στην εκδρομή. Είναι ένα δύσκολο ζήτημα, γύρω από το οποίο το Υπουργείο Παιδείας πρέπει να συζητήσει -μαζί και με τις νομικές υπηρεσίες- με την εκπαιδευτική και γονεϊκή κοινότητα για το ποιο είναι το πλαίσιο που πρέπει να θέτει η πολιτεία και ποια τα όρια της ευθύνης των εκπαιδευτικών.

Οι εκπαιδευτικοί σε μία εκδρομή δεν μπορεί να έχουν και τον ρόλο του εκπαιδευτικού, του «τροχονόμου», του «υγειονομικού» και του συνοδού. Σε αυτά τα πλαίσια είναι απαραίτητη η καλύτερη και στενότερη εμπλοκή των τοπικών αρχών και φορέων σε κάθε εκδρομή. Σημαντικό είναι ακόμα να τεθεί το ζήτημα της αμοιβής των εκπαιδευτικών, που ουσιαστικά λειτουργούν σε 24ωρη βάρδια και εκτός έδρας, γεγονός που καθιστά απαγορευτική τη συμμετοχή τους στις εκδρομές, ειδικά αν

σκεφτεί κανείς τους μισθούς τους, το κόστος ζωής, τα ενοίκια κλπ. Μια αμοιβή που παλιότερα υπήρχε για τους/τις εκπαιδευτικούς, έτσι ώστε να μην γίνεται η εκδρομή οικονομικό βάρος, και περιόριζε την δυνατότητα των ταξιδιωτικών πρακτόρων να προσπαθούν να χειραγωγήσουν την εκδρομή.

Για αυτόν ακριβώς το λόγο είναι σημαντικό να εξασφαλίζεται ότι όλες οι εκδρομές πρέπει να απευθύνονται σε όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες και όχι να γίνονται κυρίως για μικρές ομάδες μαθητών με κόστη που πολλές φορές κυμαίνονται, αν πρόκειται για το εξωτερικό, από 600 και πάνω. Οι εκδρομές αυτές έχουν οιωνεί υποχρεωτικό χαρακτήρα, γιατί κανένας γονιός δεν θα ήθελε να νιώσει το παιδί του ότι δεν μπορεί να συμμετάσχει σε μία εκπαιδευτική δράση, στην οποία συμμετέχουν οι υπόλοιποι/ες συμμαθητές και συμμαθήτριες της τάξης του. Μάλιστα πολλές φορές γονείς που βρίσκονται σε οικονομική δυσπραγία αναγκάζονται ακόμη και να δανειστούν, έτσι ώστε να εξασφαλίσουν ότι τα παιδιά τους δεν θα τύχουν άνισης μεταχείρισης σε ό,τι αφορά το υπό συζήτηση θέμα.

Είναι υποκριτικό, τη στιγμή που δίνονται χιλιάδες ευρώ στα σχολεία για την υλοποίηση διαφόρων ειδών εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων, το κράτος να μην συμβάλλει στη χρηματοδότηση των εκδρομών εσωτερικού ή εξωτερικού, καθώς η γνωριμία με άλλους πολιτισμούς είναι σημαντική για κάθε μαθητή και δεν μπορεί η σχολική εκδρομή να είναι ένα ταξίδι που πηγαίνουν κάθε χρόνο λίγοι ευνοημένοι μαθητές.

Ακόμα όμως και κατά τη διάρκεια της εκδρομής μια επίσκεψη σε ένα μουσείο ή σε ένα θέατρο κοστίζει δέκα ή και παραπάνω ευρώ, με αποτέλεσμα η γνώση να γίνεται εμπόρευμα και να αποκλείονται οι φτωχότεροι μαθητές.

Η κυβέρνηση που παντοiotρόπως χρηματοδοτεί τα κάθε είδους μη κρατικά πολιτιστικά ιδρύματα και μουσεία πρέπει να απαιτήσει να καταργηθεί το κόστος όλων των σχολικών επισκέψεων, είτε να φροντίσει για την κάλυψή του.

Έτσι λοιπόν, δυσχεραίνεται η συμμετοχή παιδιών λαϊκών οικογενειών που δεν έχουν να πληρώσουν, **με αποτέλεσμα να προκαλούνται παιδαγωγικές ανισότητες.**

Γνωρίζουμε ότι οι πολυήμερες εκδρομές είναι σημαντικές για την κοινωνικοποίηση των παιδιών και την επαφή τους με σημαντικά επιτεύγματα της τέχνης και του πολιτισμού. Δυστυχώς όμως έχουν μετατραπεί σε μια διαδικασία πολλές φορές αγχωτική για τους/τις συναδέλφους, που συχνά αρνούνται να συμμετέχουν, ενώ στην υλοποίηση της εμπλέκεται με έντονο τρόπο ο παράγοντας-κέρδος με διάφορων μορφών μεσάζοντες, που και αυξάνουν το κόστος και αλλοιώνουν τον παιδαγωγικό χαρακτήρα των εκδρομών μετατρέποντας τες σε μια διαδικασία fast track επισκέψεων χωρίς το ενδιαφέρον και την ουσιαστική εμπλοκή των μαθητών. **Οι ίδιοι/ες οι εκπαιδευτικοί συνοδοί πρέπει μέσα από την προετοιμασία στις τάξεις να συμβάλλουν ώστε οι ίδιοι/ες οι μαθητές/τριες να γίνουν οι «ξεναγοί» και με ατομικές ή και ομαδικές συνεργασίες να καταστούν -μαζί με τους/τις εκπαιδευτικούς- οι οργανωτές/τριες, η ψυχή των επισκέψεων.** Με αυτό τον τρόπο μπορεί να έχουμε ισορροπία μεταξύ του εκπαιδευτικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα και να περιοριστεί το φαινόμενο των εξαντλημένων συνοδών και των μαθητών/τριών που περιμένουν μόνο πότε θα έρθει η ώρα της βραδινής διασκέδασης.

Το δίλημμα λοιπόν δεν είναι εμπορευματοποιημένη εκδρομή εκτόνωσης ή καθόλου εκδρομή. Αν σε μια εκδρομή κρίνεται η ψυχική αποφόρτιση των μαθητών/τριών μας, τότε πρέπει να τεθεί στο επίκεντρο το σύνολο της ζωής τους και πώς το σχολείο συμβάλλει, ώστε να δίνει απάντηση στις ανησυχίες και στις ανάγκες τους.

ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Είναι απαραίτητα τα μέτρα που θα εξασφαλίζουν την ασφαλή και δωρεάν μεταφορά των μαθητών, τον εκπαιδευτικό χαρακτήρα των σχολικών εκδρομών και την προστασία των εκπαιδευτικών, οι οποίοι/ες συμμετέχουν ως συνοδοί σ' αυτές.

- Ενιαίος κρατικός φορέας σχολικών μεταφορών, που θα πραγματοποιεί μεταφορές και σε διάφορους αθλητικούς, πολιτιστικούς και άλλους χώρους. Αυτό θα εξασφάλιζε όλες τις μεταφορές από την αρχή της σχολικής χρονιάς, αντί της άθλιας κατάστασης που ζούμε εδώ και πολλά χρόνια να πληρώνει το κράτος πολλά εκατομμύρια σε μεσάζοντες και μεταφορικές εταιρείες που κόβουν τα δρομολόγια κατά το δοκούν. Με αυτό τον τρόπο θα μειωνόταν κατά πολύ το κόστος των σχολικών εκδρομών, ιδίως για γονείς που συχνά λόγω οικονομικών δυσχερειών δεν μπορούν να υποστηρίξουν οικονομικά την εκδρομή των παιδιών τους.
- Τη θεσμοθέτηση ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου που να αφορά τις σχολικές εκδρομές, τη νομική προστασία των εκπαιδευτικών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- Την καταβολή υπερωριακής απασχόλησης και την αποζημίωση εκτός έδρας για τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς.
- Να κυκλοφορεί κάθε Σεπτέμβρη από το υπουργείο Παιδείας στα σχολεία ενημερωτικός κατάλογος μουσείων, επιστημονικών κέντρων, πολιτιστικών και αθλητικών γεγονότων κλπ., ώστε να φτιάχνεται για κάθε τάξη το πρόγραμμα επισκέψεων για όλη τη χρονιά. Αυτό να εγκρίνεται στο σχολικό συμβούλιο και έως τέλος Οκτώβρη από τον προϊστάμενο. Το πρόγραμμα των εκπαιδευτικών εξόδων των σχολείων να υποβάλλεται στην Περιφέρεια, που θα συγκροτεί με τη σειρά της επιτροπή διαγωνισμού με εκπροσώπηση των γονέων για την εξασφάλιση της ασφαλούς μεταφοράς των μαθητών. Η Περιφέρεια να συνεργάζεται με το υπουργείο Μεταφορών και την Τροχαία για τους αναγκαίους ελέγχους στα γραφεία που έχουν αναλάβει τις μεταφορές.
- Ένας/μία εκπαιδευτικός ανά 20 μαθητές και σε μαζικές εκδρομές να εξασφαλίζεται συνοδεία Τροχαίας. Τα λεωφορεία που μεταφέρουν μαθητές/τριες να κυκλοφορούν τις προβλεπόμενες ώρες και οι οδηγοί τους να έχουν 10ετή εμπειρία και για διαδρομές πάνω από 200 χλμ., ενώ εκτός νομού να απαιτούνται δύο οδηγοί.
- Να υπάρξει νομοθετική ρύθμιση και να προβλεφθεί τακτική χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό με σκοπό την υλοποίηση σχολικών δράσεων. Μέχρι τότε να δοθεί έκτακτη χρηματοδότηση στα Σχολεία για τον σκοπό αυτό, ώστε στις εκδρομές να συμμετέχουν όλοι οι μαθητές του σχολείου.
- Σχολαστικούς ελέγχους οχημάτων και οδηγών πριν από την αναχώρηση, κατά τη διάρκεια των εκδρομών και στην επιστροφή τους με βάση την Κοινή Υπουργική

Απόφαση 20883/ΓΔ4/2020 - ΦΕΚ 456/Β/13-2-2020. Οι σχολικές εκδρομές - εκπαιδευτικές επισκέψεις μπορούν και πρέπει να αναχωρούν τις προγραμματισμένες ώρες.

- Να υπάρξει πρόβλεψη κυρώσεων για τους ιδιοκτήτες οχημάτων - τουριστικών γραφείων που αποδεδειγμένα με δική τους ευθύνη ένα όχημα κρίνεται ακατάλληλο και ακυρώνεται μια σχολική εκδρομή - επίσκεψη πριν από την αναχώρησή της. Οι εκδρομές - επισκέψεις είναι κομμάτι της εκπαιδευτικής λειτουργίας του σχολείου και κανένας δεν μπορεί να τις παρακωλύει.
- Τήρηση των ωραρίων οδήγησης - ανάπαυσης των οδηγών, ανεξαρτήτως της σχέσης εργασίας τους. Δεύτερος οδηγός σε όλα τα πολύωρα ταξίδια.
- Επαναφορά του ελέγχου από τα ΚΤΕΟ όλων των λεωφορείων που πραγματοποιούν ημερήσιες ή πολυήμερες εκδρομές.

Οι εκδρομές, διδακτικές, μονοήμερες και ολοήμερες, είναι στοιχείο της σχολικής διαδικασίας, είναι κομμάτι των αναμνήσεων των δικών μας και των παιδιών μας πολλά χρόνια μετά τη λήξη του σχολικού έτους. Χρειάζεται όμως άμεσα με την συμβολή και συνεργασία της εκπαιδευτικής κοινότητας και να βελτιωθούν πλευρές τόσο της παιδαγωγικής διαδικασίας, όσο και της προετοιμασίας μια εκδρομής, αλλά και η πολιτεία άμεσα να πάρει μέτρα, ώστε οι εκδρομές να μην έχουν έντονο το στοιχείο της εμπορευματοποίησης και του αποκλεισμού των μαθητών/τριων και διαχωρισμού τους σε πληβείους/ες και ευνοημένους/ες.

Το 22^ο Συνέδριο της ΟΛΜΕ

